

POSTANOWIENIE

13 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 13 czerwca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa-[...]

z udziałem R.W., Skarbu Państwa-Starosty K. i Starosty Powiatowego w K.

Delegatura w G.

o wpis odłączenia części nieruchomości gruntowej i założenie dla niej nowej księgi wieczystej,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy z Zielonej Górze

postanowieniem z 29 kwietnia 2025 r., VI Ca 187/24,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu Sądowi
równorzędnemu.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 kwietnia 2025 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, w sprawie z wniosku Skarbu Państwa – [...] przy udziale R.W., Skarbu Państwa - Starosty K., Starostwa Powiatowego w K. Delegatury w G., o wpis odłączenia części nieruchomości gruntowej i założenie dla niej nowej księgi wieczystej, wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym.

W uzasadnieniu Sąd wnioskujący wskazał, że uczestnik postępowania postrzega wszystkich sędziów tego Sądu jako nieobiektywnych, a taką ocenę

opiera na tym, że Europejski Trybunał Praw Człowieka miał zastrzeżenia do trzech orzeczeń wydanych przez ten Sąd w sprawach z udziałem uczestnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek złożony przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

Przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. powinno nastąpić w sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na sędziego (tj. osobę zasiadającą w składzie tego sądu), godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią (postanowienie SN z 31 maja 2023 r., III CO 260/23). Wiąże się to z założeniem postrzegania sądu jako bezstronnego (zgodnie z paremią „*justice must not only be done, it must also be seen to be done*” - sprawiedliwość musi być nie tylko wykonywana, ale musi być również widziana, że jest wykonywana, zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 26 października 1984 r. w sprawie De Cubber przeciwko Belgii, ECLI:CE:ECHR:1984: 1026JUD000918680, § 26; postanowienie SN z 16 maja 2023 r., III CO 329/23).

W ocenie Sądu Najwyższego okoliczności wskazane przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze nie uzasadniają przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu.

Fakt, że uczestnik, w swoim subiektywnym przekonaniu, postrzega wszystkich sędziów Sądu wnioskującego jako nieobiektywnych, nie powoduje, że Sąd ten nie może być postrzegany jako sąd bezstronny. Co więcej, z uzasadnienia postanowienia z 29 kwietnia 2025 r. nie wynika, jaka była treść rozstrzygnięć, z których uczestnik wywodzi brak obiektywizmu sędziów sądu wnioskującego.

Przewidziana w art. 44¹ § 1 k.p.c. podstawa do wystąpienia do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi dla dobra wymiaru sprawiedliwości nie zastępuje innych, znanych procesowych instrumentów, przy wykorzystaniu których można osiągnąć gwarancję, że sprawa zostanie rozpoznana przez bezstronny sąd. Takim instrumentem procesowym od lat jest właśnie instytucja wyłączenia sędziego (postanowienie SN z 14 lipca 2021 r., IV CO 119/21).

Jeśli w ocenie sędziego, któremu sprawa została przydzielona do rozpoznania, zachodzą okoliczności, które mogłyby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, sędzia ten ma możliwość złożenia żądania jego wyłączenia. Brak jest natomiast podstaw do przyjmowania *a limine*, że w stosunku do wszystkich sędziów Sądu wnioskującego zachodzą okoliczności uzasadniające ich wyłączenie ze wskazanych wyżej przyczyn. Również z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego nie wynika, aby takie okoliczności występowały w odniesieniu do wszystkich sędziów tego Sądu, którym sprawa mogłaby zostać przydzielona do rozpoznania.

Sąd występujący nie przedstawił argumentów na rzecz stanowiska, że wskazana wyżej instytucja jest w niniejszej sprawie niewystarczającym narzędziem do tego, aby sprawa została rozpoznana przez bezstronny sąd według ogólnych przepisów o właściwości.

Nie można tracić z pola widzenia również tego, iż rozszerzająca wykładnia art. 44¹ § 1 k.p.c. mogłaby w praktyce prowadzić do sytuacji, w której strona postępowania poprzez swoje działania, takie jak np. składanie wniosków czy skarg związanych z kwestionowaniem przez nią prawidłowości działania sądu, wykorzystywałaby instrument procesowy przewidziany w tym przepisie do swoistego „wybierania” składu sądu bądź do zmiany sądu właściwego, a w sytuacjach skrajnych nawet do wyłączenia możliwości osądzenia sprawy przez jakiegokolwiek sędziego w jakimkolwiek sądzie, a zatem podejmowała próby paraliżu wymiaru sprawiedliwości.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

SSN Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[r.g.]